

Geografia del Litoral

Codi: 105026
Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Romagosa Casals
Correu electrònic: Francesc.Romagosa@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'objectiu del curs és donar els coneixements de base per què l'alumne compregui la complexitat territorial, ambiental i social del sistema litoral i aprengui a analitzar la problemàtica de l'espai litoral de forma integrada i des d'un punt de vista geogràfic.

L'assignatura es divideix en dues parts: En una primera part s'analitza l'espai litoral en un sentit geogràfic ampli des del punt de vista físic (dinàmica, morfologia i principals ecosistemes característics del litoral). La segona part tracta de les relacions entre la societat i l'espai litoral (impactes, gestió i planificació).

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Desenvolupar estratègies d'anàlisi i de síntesi referents a les implicacions ambientals dels processos industrials i de la gestió urbanística.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i interpretar els problemes ambientals per aprofundir en la diagnosi territorial i en els canvis al paisatge.
2. Analitzar i interpretar problemes ambientals per a la planificació territorial.
3. Analitzar i sintetitzar les implicacions ambientals de la planificació i la gestió territorial.
4. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
5. Conèixer i aplicar les metodologies més rellevants en la planificació del territori.
6. Conèixer les principals dinàmiques territorials i del paisatge a Catalunya i Espanya.
7. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
8. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
9. Emprendre les relacions espacials a diferents escales territorials a través de les relacions entre natura i societat, en l'àmbit de la planificació territorial.
10. Identificar els processos geogràfics en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
11. Reconèixer i explicar les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
12. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
13. Treballar amb autonomia.
14. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.
15. Valorar els canvis al paisatge a través de les relacions espacials a diferents escales territorials a través de les relacions entre natura i societat.

Continguts

1ª part: El medi físic del litoral

1. El sistema litoral
2. La formació i l'evolució del litoral
3. La dinàmica litoral
4. La morfologia del litoral

2ª part: Litoral i societat

1. Activitats humanes i impactes al litoral
2. La legislació i l'administració al litoral
3. Litoral i sostenibilitat: la qualitat ambiental al litoral
4. La gestió integrada del litoral

Metodologia

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats:

- Seguiment dels temes tractats en el curs (lectura i estudi dels materials que conformen els apunts de l'assignatura).
- Lectura de llibres i articles com a matèria complementària als apunts (alguns d'ells disponibles al Campus Virtual).
- Sortida de camp de caràcter obligatori, que complementarà els coneixements teòrics dels apunts i serà la base d'un treball pràctic.
- Elaboració de treballs pràctics, amb la tutorització del professor.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Classes teòriques	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Pràctiques d'aula	7	0,28	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Sortida de camp	8	0,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Tutories	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Estudi	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball autònom	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Avaluació

L'avaluació continuada de l'assignatura consistirà en: 1) la realització d'un examen que avaluarà els coneixements teòrics de l'assignatura; i 2) en l'elaboració de dos treballs de caràcter pràctic, relacionats tant amb la matèria teòrica com amb la sortida de camp.

Per poder assistir a la recuperació, l'alumne ha hagut d'haver estat avaluat prèviament d'activitats d'avaluació continuada que equivalguin a 2/3 de la nota final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball pràctic	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball sortida de camp	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

- BARBIER, E.B. et al. (2011). "The value of estuarine and coastal ecosystem services". *Ecological Monographs*, 81(2): 169-193.
- BARRAGÁN, J.M. (2003). *Medio ambiente y desarrollo en áreas litorales: introducción a la planificación y gestión integradas*. Cádiz: Universidad de Cádiz.
- BARRAGÁN, J.M. (2004). *Las áreas litorales de España. Del análisis geográfico a la gestión integrada*. Barcelona: Ariel.
- BARRAGÁN, J.M.; BORJA, F. (2011). "Litorales". A: *Evaluación de los ecosistemas del milenio de España. Conservación de los servicios de los ecosistemas y la biodiversidad para el bienestar humano*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino - Fundación Biodiversidad: 673-739.
- BRETON, F. (1996). "El litoral: bases per al planejament i la gestió integrada d'un espai dinàmic i vulnerable". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 45-100. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- BRETON, F.; TRUJILLO, A.J. (2009). "Paisajes litorales". A: BUSQUETS, J.; CORTINA, A. (coords.) *Gestión del paisaje. Manual de protección, gestión y ordenación del paisaje*. Barcelona: Ariel: 111-134.

- CARTER, R.W.G. (1989). *Coastal environments. An introduction to the Physical, Ecological and Cultural Systems of Coastlines*. London: Academic Press.
- CONSELL ASSESSOR PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (2005). "Litoral". *Informe sobre l'evolució de l'estat del medi ambient a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- CONSELL ASSESSOR PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (2019). *Una mar de canvis. Recomanacions per a una gestió sostenible del medi marí i costaner*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- DD.AA. (2004). *Planificació i gestió integral del litoral. Eines, estratègies i bones pràctiques*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DEMESTRE, M. (1986). "Les diferents comunitats naturals de la Mediterrània". *Quaderns d'Ecologia Aplicada*, 9: 9-41.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2005). *Manual de gestió integral del litoral*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2005). *Marc legal del litoral de la província de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2010). *El sistema litoral. Un equilibri feble amenaçat pel canvi climàtic*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- FLOS, J. (ed.) (1985). *L'Oceanografia. Introducció a l'ecologia marina mediterrània*. Quaderns d'ecologia aplicada, 8. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- FOLCH, R. (dir.) (1984-1992). *Història natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vols. 1, 2, 7 i 14.
- GARCÍA GARCÍA, M. (2017). "El litoral español: más de un cuarto de siglo a la deriva". *Journal of interdisciplinary studies in Architecture and Urbanism*, 8: 272-287.
- EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY (2006). *The changing faces of Europe's coastal areas*. Copenhagen.
- HASLETT, S.K. (2000). *Coastal systems*. London: Roudledge.
- MARGALEF, R. (1994). *Litorals i oceans*. Enciclopèdia Biosfera, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- MILLENNIUM ECOSYSTEM ASSESMENT (2005). *Ecosystems and human well-being: Wetlands and water synthesis*. Washington: World Resources Institute.
- MINISTERIO DE MEDIO AMBIENTE (2005). *Hacia una gestión sostenible del litoral español*. Madrid.
- MIRALLES, E. (1999). *Costes baixes sorrenques, territori i societat: cap a una gestió integrada i sostenible dels sistemes de platja*. Memòria de recerca inèdita. Bellaterra: Departament de Geografia - UAB.
- MORENO, I. (2007). *Manejo integral costero. Por una costa más ecológica, productiva y sostenible*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.
- NONN, H. (1987). *Geografía de los litorales*. Madrid: Akal.
- PARPAL, N. (1996). "Un passeig pel litoral". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 245-289. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- PASKOFF, R. (1994). *Les littoraux. Impact des aménagements sur leur évolution*. Paris: Masson.
- PINTÓ, J. (2005). "El paisatge litoral". *Espais*, 50: 66-77.

- PINTÓ, J.; GARCIA-LOZANO, C.; ROIG-MUNAR, X. (2018). "L'espai litoral". *Natura: Ús o abús?*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- ROMAGOSA, F. (2000). *Zones humides, societat i medi ambient. Les zones humides de Catalunya*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- ROMAGOSA, F. (ed.) (2016). *La governança i la gestió integrada del litoral a Catalunya*. Bellaterra: Grup de Recerca Interfase, UAB.
- ROS, J. (2001). *Vora el mar broix. Problemàtica ambiental del litoral mediterrani*. Barcelona: Empúries.
- ROS, J.; SERRA, J. (1996). "Ecosistemes i dinàmica litoral". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 5-43.
- ROSSELLÓ, V.M. i altres (1998). *Manual de geografia física*. València: Universitat de València.
- SALVÀ TOMÀS, P. (1992). "La Mar Catalana". A: CARRERAS, C. (dir.). *Geografia General dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vol. 1: El clima i el relleu: 111-160.
- SANJAUME, E. (1992). "Lescostes". A: CARRERAS, C. (dir.). *Geografia General dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vol. 1: El clima i el relleu: 161-211.
- STRAHLER, A.N.; STRAHLER, A.H. (1989). *Geografía física*. Barcelona: Omega.
- SCHEFFERS, A.M.; SCHEFFERS, S.R.; KELLETAT, D.H. (2012). *The coastlines of the world with Google Earth*. Dordrecht: Springer.
- SUÁREZ DE VIVERO, J.L. (2001). *Los océanos. Medio ambiente, recursos y políticas marinas*. Barcelona: Ed. del Serbal.
- TARBUCK, E.J.; LUTGENS, F.K. (1999). *Ciencias de la Tierra. Una introducción a la geología física*. Madrid: Prentice Hall.